

Redki se znajo starati

V našem mestu je bil tam pod hribi dom. Rekli so mu dom onemoglih. Oče nam je vedno govoril, ko smo šli na sprehod, da so tam gori v rebri tisti, ki so jih otroci na starost zapustili. Je pravil, da je to grdo. Da vsak človek enkrat ostari. Da on tja gor ne bo šel pa pika. Pa so v našem mestu sezidali nov dom. Niso mu več rekli, da je to dom onemoglih, rekli so mu in mu pravijo – dom počitka. Potem so v našem mestu ljudje modrovali, da je najbrž lažje oditi v takšen dom.

Učili so nas, da ni lepo ugovarjati starosti. Pa jim zato nisem mogla povedati, da v beli, veliki Ljubljani stoji veliko domov, kjer živijo ostareli, da so takšni domovi po vsem svetu, da ni prav nič odvisno od tega, kakšen je dom, svetel ali malo manj svetel, da je vse odvisno od ljudi, ki so tam. Da dom ni samo hiša, da je dom mnogo več.

Tisto dopoldne, ko je celo v Ljubljani sijalo sonce, tisto dopoldne, ko se je december že nagibal h kraju, smo jih obiskali. Bilo bi lepo shraniti utrip tega obiska in nič reči, nič napisati. Pa vendar, bila bi škoda in bilo bi sebično zadržati zase to sončno dopoldne med prijaznimi ljudmi v do-

zen kupujejo. Ja, kupujejo, z dragimi igračkami in oblekami, modrujejo oskrbovanke Zora, Martina, pa dve Ani, Ela in Leopoldina.

Pehani, ki je bil pred upokojitvijo vrsto let »financar«, pa jih takoj popravi: »Šele devdeset jih imam; so pri nas v domu tudi starejši, pa takšni, ki ne morejo več na noge, zanje delamo darilca za novo leto.« Pehani zna zapeti prelepo pesem, ki jo je skoval Kette. In mnogo drugih. Ima tudi njegove poezije, ima svojo ženo Zoro, ima sto in več iskric v očeh. In sto in več modrosti.

Na mizi oživljajo mali dedki Mrazi, z belimi nosovi in bradami, s prijazno rdečimi suk-njami. Med temi dedki Mrazi

vsí ti pudri, vsa ta ličila, vsa ta moka na obraz, to tudi ni dobro. Imamo tudi pri nas v domu take, ki so s tem pretiravale, pa...«. In potem naše sogovornice obrnejo pogovor drugam. Prijazne so in nikogar nočejo prizadeti. Spet govorijo o tisti zadnji noči, govorijo drugače, kot smo vajeni slišati v teh dneh na ulici, v avtobusu, v službi. Govorijo o mladih, ki imajo pravico do svojega življenja, do zabave. Čemu bi jih gnjavili še v prazničnih dneh. Saj bodo prišli, kakšen dan pred prazniki, saj bodo pisali. Govorijo o tistih, ki za nobeno ceno nočejo v dom. Pa je vendarle velika sreča, da takšni domovi so. Da je tudi v njih lahko lepo, če znaš napolniti čas.

Včasih se v domu na Taboru pokvari dvigalo. To oskrbovanke spravi s tira. Še zlasti v teh dneh, ko imajo obilico dela, da res nimajo časa čakati pred dvigalom. To je posebna sreča, ne, da se dvigalo pokvari, pač pa, če ljudje v domu upokojevcev, ali kakorkoli mu že pravimo, nimajo časa. To je sreča, ki je ne moreš kupiti. Sreča, ki se je ne da naučiti. In še ena sreča. Tista, ki je seštevek srečic, stkanih v dolgih letih življenja. Spletene so čvrste in zanje je veliko prostora tudi potem, ko zamenjaš dom, kjer si leta in leta živel z domom, ki lahko vsakemu

postane pravi dom, če se le malce potruji. In če je tu poleg še sreča, ki jo prinašajo

negovalke, terapevti, socialna delavka, vratar in direktor.

K. L.

Bilo bi čudovito, če bi mladost znala vse, kar lahko in starost mogla vse, kar zna...

burmanski pregovor

mu upokojevcev na Taboru. »Zaradi mene je prišel sem, zbolela sem, zdaj sva pa oba tukaj, tako dober je, veste,« zre v svojega moža njegova življenjska spremljevalka Zora.

»Gospod Pehani jih ima že devdeset, vi ne veste, kako lepo riše in poje, pa tako dober je z ženo, to je danes pri mladih že prava redkost; saj so reveži, toliko obveznosti imajo, pa tako malo časa, ni čudno, če so nervozni. Največji reveži pa so otroci, danes imajo mladi tako malo časa, da potem otrokovo ljube-

se tke misel o novem letu, o zadnji noči starega leta.

V domu na Taboru bo ta noč nekoliko manj hrupna. Jelke bodo po vsej hiši. Tudi pesem bo in plošče se bodo vrtele na gramofonu, če ne bo »zatajil«, kot je menda lani. Pa bo zato že poskrbel Zvone, delavni terapevt, pravijo mu »naš Zvone« in ima glavno besedo pri telovadbi. (»Ja, ja, ste prav slišali, trikrat na teden telovadimo.«) Zrež v vsa ta lica in ne bi jim pripisal let, ki jih imajo. »Veste, če ti v kozmetiki kar najprej »šarijo« po obrazu, tudi ni dobro. Pa

DOBER DAN NAŠ OBČAN

Rudi Koršič

Menda ga ni krajana iz Vodmata, ki ne bi vsaj na videz poznal Rudija Koršiča, dobrodušnega in vedno razpoloženega upokojevca, delavnega aktivista v krajevni skupnosti. Malo pa jih je med njimi, ki bi ga poznali bolj podrobno.

»Rodil sem se leta 1923 v Prvačini, ki je bila, kot veste, tedaj pod Italijo. Še predno sem lahko odšel v partizane, so me Italijani mobilizirali in poslali na Korziko, kjer sem kot radiotelegrafist dočakal zlom Italije. Uprli smo se Nemcem in osvobodili otok. Nato sem se pridružil zaveznikom, ki so me kot »upornika« poslali na dolžnost za zvezo k italijanskim partizanom.«

Seveda brez priprav ni šlo in takrat je Rudi, ki mešanice italijanščine in angleščine ni dobro razumel, naredil napako pri tempiranju mine ter izgubil roko. Mladega fanta je to silno potrlo, a njegov svobodoljubni duh ni klonil. S padalom se je vseeno spustil k partizanom, h komunistični brigadi »Melchior Vanni«, kjer je skrbel za zvezo in uril diverzantske enote.

»Včasih nam je hudičevo trda predla, vendar je bilo ljudstvo vedno z nami«, se spominja Rudi.

»Po vojni sem se vključil v delovne akcije – prva je bila na goriškem Lijaku – šel nato v melioracijsko šolo v

Ptuj, kjer sem spoznal tudi ženo, potem sem služboval do 1952 na ministrstvu za kmetijstvo, do upokojitve l. 1977 pa pri Gradisu.«

»Kdaj ste začeli delati v krajevni skupnosti?«

»Večinoma po upokojitvi, ker sem imel v podjetju cel kup odgovornih nalog.«

»Kaj menite o vaši krajevni skupnosti?«

»Dobri ljudje so tu. Aktivisti se zelo trudimo, pravega uspeha, poveza-ve z bazo, pa še ni. Sestanki so premalo obiskani, ker na vabila ni pravega odziva. Za primer pa dam seje upokojevcev in borcev, kjer je obisk skoraj 90-odstoten, ker se bolj kot pismenih poslužujemo ustnih stikov, neposrednih kontaktov z ljudmi in tako ni problemov.«

»Vam je v teh treh letih v pokoju kaj dolgčas?«

»Kje pa, komajda imam dovolj časa za hobije! Ko sem bil pri Gradisu, sem bil velikokrat na gradbiščih, kjer so našli kakšne arheološke ostanke in tako sem se začel zanimati za arheologijo. Poglejte!« pravi in začne iz omare zlagati manjše in večje škatle, polne čudovitih izkopanin, ki jih z ljubeznijo jemlje v roke in razlaga njihov izvor.

»Kaj še počnete?«

»Poleg tega se zanimam še za fotografijo in ponoči v kuhinji sam razvijam fotografije. Ukvarjam se z vnučkom, pa še marsikaj drugega. Trenutno veliko mislim na sina inženirja, ki je v vojski in ga pričakujemo te dni.«

»Ko smo ravno v času okrog novega leta: ali se morda spomnite kakega zanimivega proslavljanja, morda v partizanih?«

»Hm,« pomisli tovariš Rudi, »enkratno je bilo na Novega leta dan leta 1944/45. Takrat smo bili v hribih nad Borgotarom pri Parmu. Nastanili smo se v oglarski koči, naredili novoletno smrečico in vsak borec je dobil kako majhno darilo, keks, pomarančo, jabolko ali kaj podobnega, pač izbrano po nagnjenih posameznikov. Meni so namenili jabolko, privezano na smrečico, ko pa sem ga prijel, me je stresel enosmerni tok, ob krohotu seveda. Pa sem se tovarišem maščeval, ko smo naslednji dan spali v nekem koruznjaku. Vrnil sem se iz izvidnice, oni pa so pozabili postaviti stražo. Skupaj s komisarjem sva oponašala nemška povelja, vpila kar se je dalo in tovariši so na vrat na nos zbežali kar skozi stene.«

VITO KOMAC